

ACTE COMMEMORATIU DE L'ABOLICIÓ DEL TRIBUNAL DE CASSACIÓ DE CATALUNYA

Barcelona, 29 de setembre de 2009

Senyora presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, senyora consellera de Justícia del Govern de Catalunya, senyora fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia, vocals del Consell General del Poder Judicial, senyor president de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, autoritats, senyores i senyors, el règim franquista, amb una "Ley de 8 de septiembre de 1939", deixava sense efecte totes les lleis, disposicions i doctrines emanades del Parlament de Catalunya i del Tribunal de Cassació.

El preàmbul és especialment significatiu. Fa referència a una llei franquista anterior, dictada en plena Guerra Civil i que deixava sense validesa l'Estatut de Catalunya, "reflejo exacto de un régimen profundamente disgregador que implicaba la negación de aquellos vínculos consubstanciales con la unidad nacional". I afegia que aquella invalidesa prèvia només havia incidit en l'ordre administratiu, "sin hacer referencia a otras cuestiones jurídicas de señalada importancia que la intervención del Parlamento catalán y del Tribunal de Casación provocaron en el orden del derecho civil con sus audacias reformadoras".

No n'hi havia prou, doncs, eliminant les institucions catalanes d'autogovern. S'intentava esborrar-ne el rastre, eliminar qualsevol vestigi d'aquelles "audacias reformadoras".

El Tribunal de Cassació, creat per llei del Parlament el 2 de març de 1934, més enllà de les seves importants competències, era un símbol. Representava la voluntat de Catalunya d'incloure el poder judicial en l'àmbit de l'autogovern, de construir-lo sobre els tres pilars de tot estat modern: els poders executiu, legislatiu i judicial.

El règim franquista esmerçà esforços per aniquilar tota pedra d'aquella construcció democràtica. És un honor, per tant, participar en aquest acte

commemoratiu que recorda l'abolició del Tribunal de Cassació ara fa setanta anys.

Ens calen aquests exercicis de memòria històrica, de recordatori institucional. Oblidar el que el franquisme va fer al nostre país, ignorar l'esforç dels qui van treballar per l'autogovern, pels drets i per les llibertats de Catalunya, no és una forma d'enterrar conflictes. Oblidar és rematar la feina d'imposar silencis, de negar realitats, que va portar a terme la dictadura franquista.

La memòria històrica és, doncs, un exercici de reconeixement del nostre passat, però també és un exercici de dignitat pròpia, la dignitat d'un poble, el català, que ha defensat de manera repetida al llarg de la història el dret a regir-se per lleis pròpies.

Val la pena recordar que en l'existència d'unes lleis pròpies hi ha els fonaments de les institucions catalanes, com val la pena recordar que fou la defensa del dret civil català, amenaçat pel Govern espanyol el segle XIX, el que va impulsar el Memorial de Greuges, les Bases de Manresa o la Unió Catalanista, és a dir que va ser una de les espurnes que van encendre la reacció del catalanisme polític del final de segle XIX. La defensa de les lleis pròpies, en l'àmbit civil i polític, ha estat una voluntat permanent del poble català, que al llarg dels segles ha xocat amb la voluntat uniformadora i centralista dels governs espanyols.

I el passat encara és present. Hi ha veus que consideren l'actual Estatut, com el franquisme feia amb l'Estatut del 32, un element disgregador, que invoquen la unitat nacional per limitar l'exercici de l'autogovern de Catalunya.

Des de Catalunya s'ha fet un exercici d'encaix en l'interpretable marc constitucional, i s'ha fet encaix d'aquesta realitat nacional catalana i d'aquest exercici de l'autogovern justament a favor d'un estat descentralitzat, plurinacional i modern.

Però aquests intents encara no han reeixit. És per això que esperem amb atenció la sentència del Tribunal Constitucional sobre els recursos contra l'actual Estatut de Catalunya, encara més quan algunes informacions –rumors, evidentment– apunten que l'àmbit de la justícia pot ser un dels més afectats per la sentència, la qual cosa, tenint en compte els obstacles que al llarg de la nostra etapa

democràtica s'han posat a la descentralització del poder judicial i els problemes que arrossega el poder judicial mateix a l'Estat, no deixa de ser una possibilitat inquietant per a tothom que defensi la modernització de la justícia al nostre país.

Fa setanta anys el Tribunal de Cassació va ser abolit pel franquisme, que no acceptava la idea d'un poder judicial català, d'unes institucions catalanes, d'un exercici d'autogovern català. Els propers mesos es prendran decisions importants per a la justícia i per a l'autogovern de Catalunya, però no solament per a la justícia i per a l'autogovern de Catalunya, sinó també per a l'actual format de l'Estat espanyol.

Mentrestant, seguirem recordant el passat, però sobretot seguirem treballant pel present i pel futur del nostre país.

Moltes gràcies.